

Basel III

Požadavky nové regulace a její dopad na bankovní sektor

Praha 8.12.2010

Monika Laušmanová
Centrální řízení rizik

ČESKÁ
SPORITELNA
Jsme Vám blíž.

Who is Who?

Basel III
Tier 1
CEBS
FSB
Leverage Ratio
Basel III IIF
Leverage Ratio
CEBS
EK
CEBS
EK
IIF
Gone concern
FSB
Basel III
EK
Capital Buffer
Going concern
Capital Buffer
Leverage Ratio
Tier 2
FSB

BASEL III

- ✓ **Basel committee on Banking Supervision (BCBS) reaguje na finanční krizi návrhem regulatorních opatření, které by měly**
 - posílit odolnost a spolehlivost bankovního sektoru v zájmu dlouhodobého udržitelného ekonomického růstu
 - a významně snížit pravděpodobnost krizí.

- ✓ **V návaznosti na BCBS další instituce**
 - Evropská komise (EK),
 - Financial Stability Board (FSB)
 - Committee of European Banking Supervisors (CEBS)
 - Institute of International Finance (IIF)

→ **připravují konkrétní legislativní opatření, výklady požadavků a analýzy dopadů.**

EK : Capital Requirements Directive (CRD) III – IV

(návrhy: červenec 2009 – září 2010, finální text má být zveřejněn 1Q 2011)

✓ **Hlavními opatřeními v návrzích EK jsou**

- Požadavek na vyšší kvalitu kapitálu, zejména důraz na vlastní kapitál, který je schopen absorbovat riziko
- Lepší pokrytí rizik, zejména tržních rizik a rizik protistran
- Pákový poměr (Leverage Ratio) – slouží k zamezení nadměrnému růstu bilance a podrozvahových transakcí (nezávisle na rizikovosti)
- Kapitálové polštáře (Capital Buffer) – vytváření rezerv v dobrých časech pro krizová období
- Minimální standardy pro řízení likvidity (krátkodobé i dlouhodobé)
- Zlepšení bankovního dohledu, corporate governance, řízení rizik a oblasti zveřejňování

✓ **FSB: Řešení systematického rizika – dodatečné požadavky pro SIFIs (Systematic Important Financial Institutions)**

Komentář k tvorbě regulace

Komentář:

- **Politický a časový tlak často způsobují nekoordinovanost návrhů, což přináší obavu nad jejich kumulovaným dopadem.**
- **Ačkoliv zpřísnění regulace mělo být namířeno primárně na investiční banky, jejichž rizikovost nebyla dostatečně pokryta kapitálem a jejichž podrozvaha rostla neúměrně kapitálu a bilanci, což bylo jednou z příčin finanční krize, tak dopady budou významné i na komerční banky a zejména na specializované málo rizikové banky bez větší diverzifikace (stavební spořitelny, hypotéční banky,...)**

Komentář k dopadům nové regulace

1. Opatření jsou často navrhována populisticky

Tlak na rychlost přijetí může vyústit v to, že opatření nebudou dobře kalibrována, dostatečně otestována a jejich zavedení vhodně načasováno.

2. Krize neprokázala fatální selhání regulatoriky.

Krize ukázala v některých zemích na potřebu lepšího dohledu (to ale neplatí na dohled ČNB, který považujeme za kvalitní).

3. Změny v regulatorice se projeví na obchodním modelu bank.

Vlivem regulatorních opatření může dojít k omezení aktivit (nutnost držet likvidní aktiva místo úvěrů) či k jejich zdražení (nutnost posílení kapitálu nerozděleným ziskem plynoucím z poplatků a úroků).

4. Pozor na interpretaci informací

Velký tlak na transparentnost a zveřejňování může mít i nechtěné důsledky. Instituce s horším ukazatelem mohou být sankcionovány trhem či ratingovými agenturami. Nesprávná interpretace informací může vyvolat negativní závěry (např. obchodování s likvidními aktivy může být nesprávně interpretováno jako indikace, že banka je v likviditní krizi)

Co je Basel III

Základem Basel III je posílení kapitálové přiměřenosti (KP)

Kapitálová přiměřenost

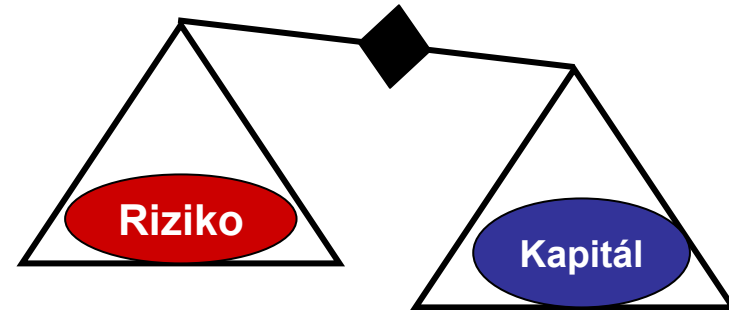
= schopnost absorbovat riziko

Sleduje se poměr: **Kapitál / Riziko**

To má však vliv na

Výkonnost vzhledem k riziku neboli k potřebnému kapitálu

= být efektivní a splňovat očekávání vlastníka

Sleduje se poměr: **Čistý zisk / (Rizikový) kapitál**

ROE = návratnost kapitálu,

RAROC, RoEC = návratnost rizikového kapitálu

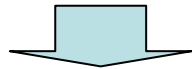
Rizikový kapitál

= kapitálové zdroje potřebné pro pokrytí rizik +
+ kapitálový polštář

Kapitálová přiměřenost – Kde se vzalo 8 %?

Kapitál > Riziko

Basel I: Kapitál > 8% RVA \Rightarrow Kapitál / RVA > 8 %

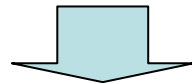
(RVA = Rizikově vážená aktiva)

Basel II : Kapitál > Riziko úvěrové + tržní + operační

Kapitál > 8%RVA + tržní + operační

Kapitál > 8% [RVA + 12,5*(tržní+operační)]

Kapitál / „Riziko“ > 8 %

Basel III:

„Kvalitnější kapitál“ / „lépe odhadnuté riziko“ > 10,5 %

včetně bezpeč. polštáře (conservation buffer)

BASEL III posílení kapitálu – hlavní změny

Změny směřují k vyšší bezpečnosti

- ✓ Zjednodušení struktury – zrušení Tier 3 kapitálu (pro krytí tržních rizik)
- ✓ Posílení významu původního kapitálu (Tier 1 – core a non-core)
- ✓ Úpravy v odečtu majetkových účastí a významných investic do FI
- ✓ Bezpečnostní polštář postupně až 2,5 % (2016-19)
- ✓ Proticyklický polštář

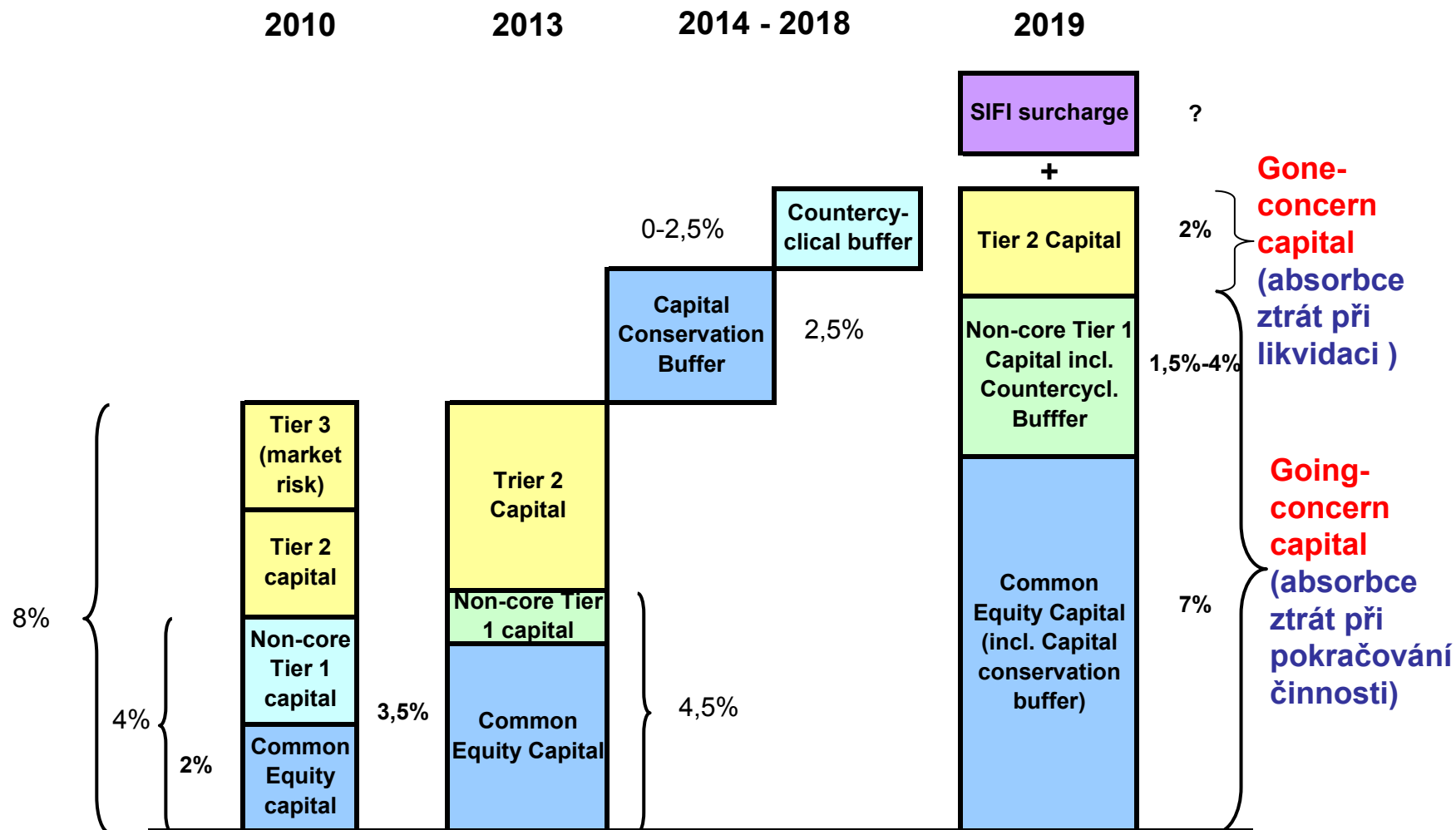
Struktura kapitálu:

Tier 1 (původní kapitál) = základ. kapitál + rezervní fondy + nerozdělený zisk (+ hybridy jako „non-core“ kapitál) – nehmot. majetek

Tier 2 (dodatkový kapitál) = podřízený dluh A – odečitatelné položky

Tier 3 (kapitál na pokrytí tržních rizik) = podřízený dluh B

Požadavky na kvalitní kapitál a kapitálovou přiměřenost porostou od 2013 až do 2019

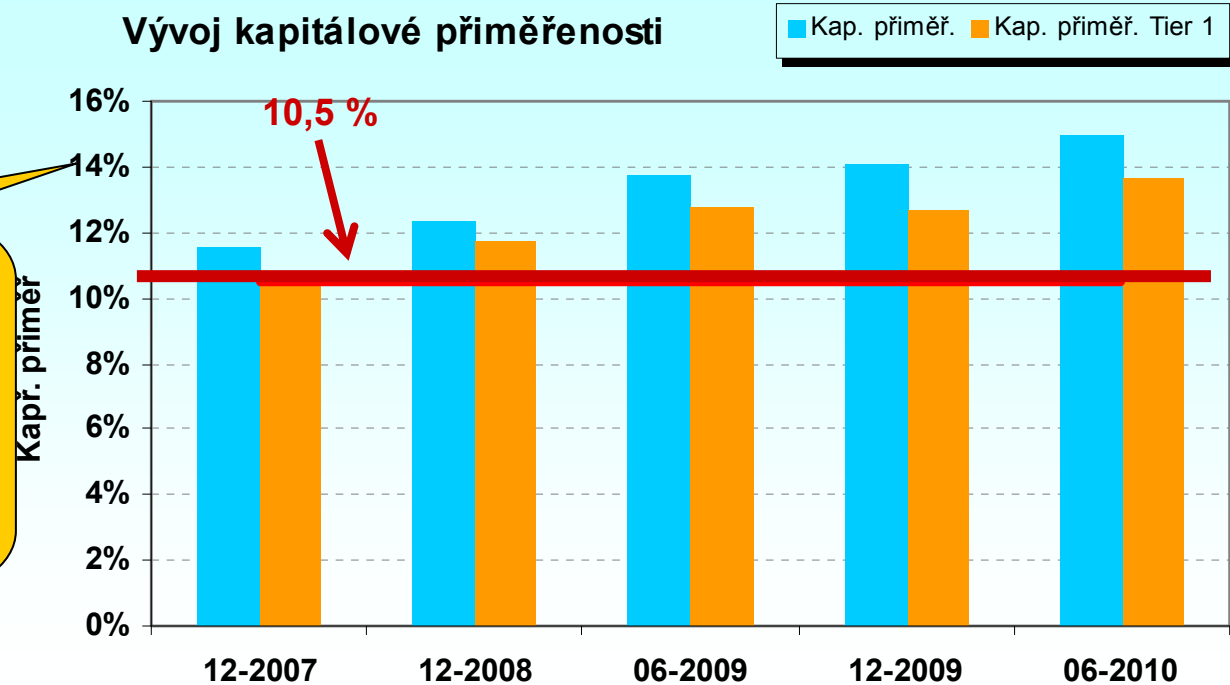

Dopady v ČR z posílení kapitálu

Malé dopady pro ČR

- ✓ V ČR byl i dříve uplatněn konzervativní přístup, tedy nová definice Tier 1 nebude znamenat významnější změny
- ✓ Role Tier 3 bezvýznamná – jeho zrušení nebude mít dopad (vesměs nulová složka v ČR)

Vývoj kapitálové přiměřenosti

K 30. 6. 2010 byla v ČR Tier 1 KP 13,68 %, celková KP byla 14,97 %. Český sektor rámcově již nyní splňuje požadavky roku 2019

Rozšíření krytí rizik (od 2012 ?)

Ve jménu zvyšování požadavků

- ✓ Zvýšení kapitálových požadavků na úvěrové riziko protistrany vyplývající z derivátů: necentrálně (OTC = „přes přepážku“) x centrálně vypořádané), repo operací a obchodů s cennými papíry
- ✓ Posílení krytí u sekuritizací
- ✓ Zvýšení kapitálového požadavku u trading portfolio
 - (+ stress VaR \Rightarrow cca 2x větší kap.pož. k trading portfolio)

Komentář:

- EU odhad: celkem 3-4x větší kap.pož.pro trading portfolio
- ČR: Trading portfolio – nejsou významná
- Příliš složité výpočty

Likvidita

Zavedení 2 nových ukazatelů likvidity:

1. Ukazatel krytí likviditou (LCR = Liquidity coverage ratio) – krátkodobý horizont

- Vysoce kvalitní likvidní aktiva /čistý odliv během 30 dnů > 1
- monitoring 2011, zavedení od 2015

2. Ukazatel čistého stabilního financování (NSFR = Net stable funding ratio) – dlouhodobý horizont

- Použitelné stabilní zdroje / Požadované stabilní zdroje > 1
- monitoring 2012, zavedení od 2018

Komentář:

- V ČR je příznivý poměr úvěrů k vkladům (<1) oproti EU (>1)
- Problémem může být NSFR – financování O/N depozity a vydávání dluhopisů s kratší splatností
- Potřeba držení likvidních aktiv může vést k omezení úvěrování
- Snížení zisku kvůli nižšímu výnosu likvidních aktiv a potřeby dražších dlouhodobých termínovaných vkladů

Pákový poměr – Leverage ratio

- ✓ Jako alternativa ke kapitálové přiměřenosti, která zamezuje velkému nárůstu bilance a podrozvahy

Kapitál Tier 1 / expozice (aktiva + podrozvaha) > 3 %

- ✓ Monitoring od r.2011, testování 3% limitu 2013-17, oficiální zavedení od r.2018 do Pilíře 1

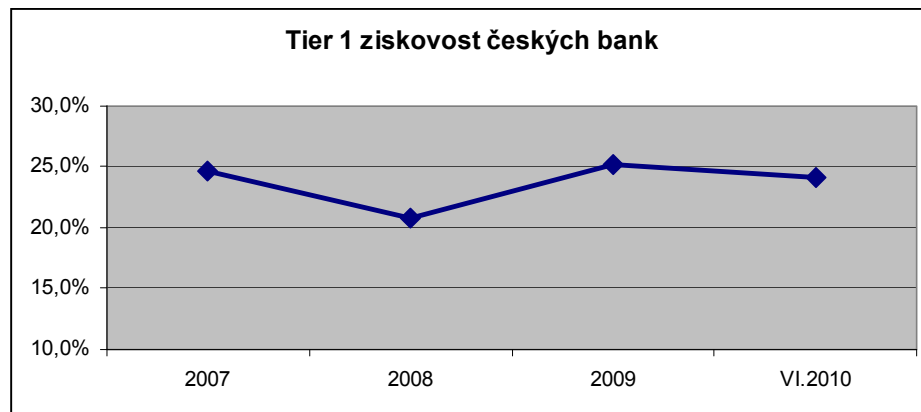
Komentář:

→ Nutná kalibrace,

- ČNB preferuje zařazení do tzv. Pilíře 2 (limity si určuje banka)
- Bude mít negativní dopad na málo rizikové banky typu stavební spořitelny
- Spolu s požadavky na likviditu může způsobit omezení středně rizikových úvěrů („dohánění výnosu vysokorizikovými aktivy“)

Očekávaný dopad změn

Kapitálová výnosnost bank v ČR

Navýšení Tier 1 o	Př. navýšení Tier 1 KP	Ziskovost Tier 1 oproti původní
12,5%	z 8% na 9%	89%
31,3%	z 8% na 10,5%	76%
75,0%	z 6% na 10,5%	57%

Komentář:

- ✓ **Kapitálová výnosnost (Tier 1 původního kapitálu) českých bank je stále nad 20 %.**
- ✓ **Při teoretickém navýšení Tier 1 kapitálu o cca o 30 % by byla stále nad 15 %.**

Očekávané dopady v EU

- ✓ QIS (Quantitative impact study) k 31. 12. 2009 – výsledky až na konci roku 2010
- ✓ Podle ekonometrického modelu (IIF a EBF) se očekává:
 - Zpomalení tempa růstu ekonomiky o 4,4 % (kumulativního růstu HDP v příštích 10 letech)
 - Negativní dopad na tvorbu pracovních míst v rozsahu 5 mil.
 - Potřeba nového kapitálu ve výši 230 mld EUR do roku 2015, přes 600 mld. EUR do roku 2020 sníží výnosnost sektoru

Komentář:

- **Věrohodnost výsledků je diskutabilní**
- **Sběr dat přes lokální bankovní asociace v 1.pol. 2010**

Očekávané dopady v EU

(analýza po 12. 9. 2010 se zohledněním postupné implementace)

MAG (Macroeconomic assessment group FSB + BCBS) analyzoval dopady reformy posílení kapitálu a likvidity

- ✓ **Požadavek navýšení Core Tier 1 kap. přiměřenosti o 1 % při 4leté implementaci bude mít za následek**
 - pokles HDP o 0,19 % v průběhu implementace (4,5 roku), tj. pokles cca 0,04 ročně, následně se HDP vrátí na původní úroveň,
 - nárůst ceny úvěrů bude přibližně 28 bazických bodů (bp)
- ✓ **Předpoklad zvýšené potřeby držet likvidní aktiva o 25 % bude mít max. poloviční dopad na HDP a 15bp na růstu úvěrových sazeb**
- ✓ **Zavedení požadavku NSFR povede k dalšímu nárůstu úvěr. sazeb o 57- 71bp**

Očekávané dopady v EU

Komentář k analýze MAG:

- **Výsledné dopady jsou prezentovány jako mírné s tím, že lze implementovat návrhy reforem bez vážnějších krátkodobých otřesů a z dlouhodobého hlediska jsou reformy pozitivní.**
- **Avšak je zahrnuta jen část regulace, kumulovaný dopad všech reform nebyl analyzován (+ bankovní daně a odvody, leverage ratio, dodatečné kap.požadavky,.....)**
- **Kritika EBF: Výsledek je založený na mediánu 89 studií s velkým rozptylem výsledků**

Další opatření

Další opatření I

✓ Externí rating

- Potlačování významu externích ratingů a posilování interních modelů

✓ SIFI

- Systematicky významné instituce by měly mít větší schopnost absorbovat riziko
- Forma? (dodatečný kapitál, daň, kvantitativní i kvalitativní požadavky,...)
- Rámec? Lokální versus nadnárodní

✓ Výkaznictví

- Nové požadavky na zveřejňování informací ke kapitálovým zdrojům, podrozvahovým položkám, sekuritizace, ..., odměňování
- Cílem je zvýšení transparentnosti a samoregulace

Další opatření II

Corporate Governance

- ✓ BCBS revidovalo Principy korporátní „governance“ s cílem poukázat na slabé stránky:
 - Zejména malá znalost komplexity byznysu a rizik u managementu, nedostatečný risk management a řídicí a kontrolní systém

Kvalitativní požadavky – BCBS a CEBS vydaly pravidla pro

- ✓ Obecné principy řízení rizik
- ✓ Řízení likvidity
- ✓ Stresové testování
- ✓ Riziko koncentrace
- ✓ Principy odměňování
- ✓ Atd.

Principy efektivního bankovního dohledu

Odměňování jako první dopad Basel III

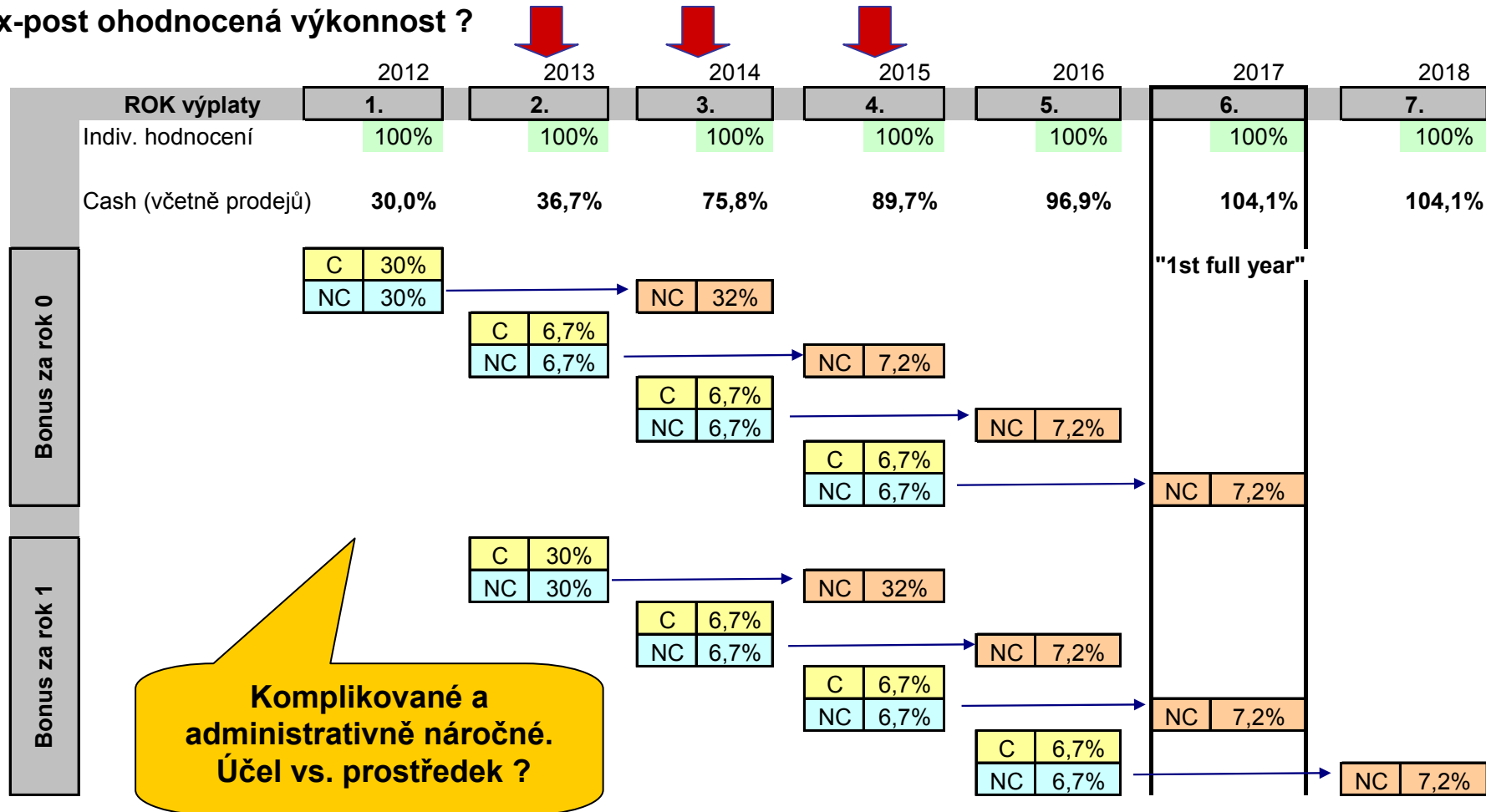
- regulace platná již od 1. 1 .2011

Zpřísnění principů odměňování

- ✓ Principy odměňování nesmí podněcovat k podstupování nadměrného rizika a nesmí ohrozit schopnost posílení kapitálu
- ✓ Platí pro vybrané skupiny zaměstnanců s materiálním vlivem na rizikový profil banky, lze uplatnit princip proporcionality
- ✓ Výbor pro odměňování u Dozorčí rady
- ✓ Pohyblivá složka závisí na měření výkonnosti
 - Kvantitativní i kvalitativní kritéria
 - Hodnocení musí zohlednit rizikovost a likviditu („risk adjusted“)
- ✓ Oddalování částí odměn (aspoň 40 % oddáleno nejméně na 3 roky)
 - Hodnocení ex-ante a ex-post
- ✓ 50 % výplaty (oddálené i neoddálené) musí být v nepeněžních nástrojích, které jsou provázané s úvěrovou kvalitou banky
 - Zadržovány - nelze aspoň 2 roky prodat

Příklad peněžního a nepeněžního toku variabilní složky odměny podle nových regulatorních požadavků

Ex-post ohodnocená výkonnost ?

Regulace odměňování

Komentář:

- **Neexistuje analýza, která by dokazovala větší obezřetnost bank a menší náchylnost ke krizi, pokud jsou odměny vypláceny se zpožděním a v nepeněžních instrumentech (v investičních bankách tato bonusová schémata existovala již před krizi**
- **Vytvoření a zavedení nových pravidel odměňování v bankách bude náročným administrativním úkolem, který si zřejmě vyžádá i rozsáhlé úpravy informačních technologií v oblasti odměňování.**
- **Některá pravidla jsou v rozporu se Zákoníkem práce a Zákonem o bankách**
- **ČNB byla proti zavedení těchto pravidel**

Sekundární dopady Basel III na ČR

Primární dopad na ČR je malý

- ✓ Vzhledem k silně obezřetnému a konzervativnímu přístupu managementu „českých“ bank je výchozí pozice pro vstřebání regulatorních změn velmi dobrá oproti EMU
- ✓ Podstatným faktorem je však dopad nové regulace na mateřské banky v zahraničí, který může pak sekundárně ovlivnit bankovní sektor v ČR (skupinové řízení kapitálu, likvidity a rizik)
- ✓ V konečném důsledku náklady na změny ponесou jak klienti, tak akcionáři

Závěrečný komentář

- 1. Basel III představuje další zvyšování komplexnosti již tak složité regulace**
- 2. Je stále složitější odhadnout vzájemnou provázanost a dopady včetně možností regulatorních arbitrází**
- 3. Postupné zavádění regulace může vést k požadavku trhu splňovat již dříve požadavky nové regulace**
- 4. Cesta implementace pomocí „nejdříve sleduj, pak reguluj“ může vést k implicitním benchmarkům a banky s horšími ukazateli mohou být sankcionovány trhem**

Příloha – výklad zkratk (abecedně)

BCBS	Basel committee on Banking Supervision
CEBS	Committee of European Banking Supervisors
CRD	Capital Requirements Directive
EK	Evropská komise
FSB	Financial Stability Board
IIF	Institute of International Finance
KP	Kapitálová přiměřenost
LCR	Liquidity coverage ratio
MAG	Macroeconomic assessment group
NSFR	Net stable funding ratio
OTC	Přes prepážku (Over the Counter)
QIS	Quantitative impact study
RAROC, RoEC	Návratnost rizikového kapitálu (Risk Adjusted Return on Capital, Return on Economic Capital)
ROE	Návratnost kapitálu (Return on Equity)
RVA	Rizikově vážená aktiva
SIFIs	Systematic Important Financial Institutions
VaR	Value at Risk (hodnota v riziku)